

ДАЙДЖЕСТ НОВИН

ПОДАТКИ | ТЦ | ОБЛІК | ПРАВО

15.08.2025

[KEYNAS GROUP](#) об'єднує експертів з податків, обліку, трансфертного ціноутворення та права. Ми допомагаємо міжнародним та українським компаніям стабільно розвиватися та комплексно вирішувати різні задачі бізнесу не лише в Україні, а й за її межами, завдяки участі у міжнародній асоціації TAG Alliances®.

[TAG Alliances®](#) одна з найбільших у світі асоціацій незалежних юридичних, бухгалтерських та професійних фірм.

Дайджест підготовлений експертами KEYNAS GROUP з метою інформування про деякі особливості ведення діяльності в Україні. Дайджест містить вибірково інформацію з урахуванням нашої основної спеціалізації та окремих практичних ситуацій.

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА включають новації, які вимагають оперативного реагування. Інші актуальні зміни, роз'яснення та особливості нарахування податків та ведення бухгалтерського обліку розміщено у відповідних тематичних розділах.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ ґрунтується на реальних кейсах, які виникають в щоденній діяльності бізнесу. Це особиста позиція експертів KEYNAS GROUP, яка за будь-яких обставин не має сприйматись користувачами як спонукання до конкретних дій або порушення законодавства.

СУДОВА ПРАКТИКА вибірково фокусує увагу на ключових судових рішеннях по важливим поширеним питанням.

Будь-яка інформація у Дайджесті надає лише загальне уявлення про поточні події та ситуації, її не слід сприймати як професійну та вичерпну консультацію. Для прийняття будь-яких практичних рішень рекомендуємо отримати індивідуальну консультацію з урахуванням конкретних обставин та особливостей вашої ситуації.

ЗМІСТ

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА (НАБРАННЯ ЧИННОСТІ)	5
Відрядження дистанційних працівників	5
ПДВ	5
Пільгові оборонні постачання в контексті положень п.198.5 та ст.199 ПКУ	5
ПДВ-реєстрація при реорганізації шляхом перетворення (ІПК)	5
Оподаткування ПДВ операцій з ввезення зворотної тари	6
ПОДАТОК НА ПРИБУТОК	6
Строк амортизації вживаних основних засобів	6
Нерезидент придбав інвестиційний актив у іншого нерезидента: порядок звітування	6
Негосподарські витрати та об'єкт оподаткування податком на прибуток	7
ЄДИНИЙ ПОДАТОК	8
Операції з ОВДП для платника єдиного податку (ІПК)	8
Поворотна фінансової допомоги від нерезидента у платника ЄП (ІПК)	8
Внесення власних коштів на підприємницький рахунок ФОП - платника ЄП: податківці пом'якшують позицію	8
ЄСВ	9
Відображення у звітності ЄСВ, донарахованого при перевірці	9
АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ	9
Відокремлений підрозділ за кордоном: подайте Заяву за формою № 20-ОПП	9
ТРАНСФЕРНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ	10
Трансфертне ціноутворення за договором комісії (ІПК)	10
Вплив «Замінної материнської компанії» на подання Звіту в розрізі країн (ІПК)	10
«Перейняті» при реорганізації заборгованості в Звіті про КО (ІПК)	11
КОНТРОЛЬОВАНІ ІНОЗЕМНІ КОМПАНІЇ (КІК)	11
Заповнення Звіту про КІК та визначення «загального сукупного доходу» (ІПК)	11
ВАЛЮТНИЙ НАГЛЯД	12
НБУ запровадив чергові валютні пом'якшення	12
ЗЕД-пеня у період воєнного стану при наявності форс-мажору	13

ІНШЕ	13
Первинні документи: зміна підходу	13
ДУМКА ЕКСПЕРТІВ	13
Як забезпечити своєчасну реєстрацію ПН постачальниками	13
ОГЛЯД СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	14
Працевлаштування осіб з інвалідністю та наслідки помилок у звітності	14
ТЦ: неналежні джерела інформації щодо зіставних операцій	15
КОНТАКТИ	17

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА (НАБРАННЯ ЧИННОСТІ)

Відрядження дистанційних працівників

[Наказом Мінфіну №355 від 16.07.2025](#) (набуває чинності з дня офіційного опублікування) внесено доповнення до Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, які враховують особливості дистанційної та надомної роботи. Основні зміни:

Для працівників, які працюють дистанційно:

- Місце відправлення у відрядження та повернення з нього визначається роботодавцем за погодженням із працівником;
- Ці пункти обов'язково фіксуються в наказі (розпорядженні) про відрядження;
- Працівник зобов'язаний повідомити про своє місцезнаходження будь-яким зручним способом, у тому числі через ІКТ-засоби (електронна пошта, месенджери тощо).

Особливості направлення у відрядження для працівників, які виконують дистанційну роботу або надомну роботу визначаються трудовим договором про дистанційну / надомну роботу. Такі ж норми відтепер закріплені як у розділі II, так і у розділі III Інструкції.

ПДВ

Пільгові оборонні постачання в контексті положень п.198.5 та ст.199 ПКУ

У консультації з [категорії 101.12 ЗІР](#) податківці розглянули питання нарахування ПДВ згідно з п.198.5 та ст. 199 ПКУ у разі застосування підприємством пільги з ПДВ відповідно до підпунктів 4 і 5 п.32 підрозд.2 розд.ХХ ПКУ.

Податківці зазначили наступне. Якщо операції з постачання товарів (у тому числі товарів оборонного призначення), що підлягають звільненню від оподаткування ПДВ згідно з вищенаведеними підпунктами:

- здійснюються у межах державного контракту (договору) з оборонних закупівель, то обов'язку щодо нарахування податкових зобов'язань з ПДВ за правилами, встановленими п.198.5 та ст.199 ПКУ, не виникає;
- здійснюється не за державними контрактами (договорами) з оборонних закупівель, то виникає обов'язок з нарахування податкових зобов'язань з ПДВ відповідно до п. 198.5 та ст. 199 ПКУ.

ПДВ-реєстрація при реорганізації шляхом перетворення (ІПК)

В ІПК № 4253/ІПК/99-00-21-03-02 від 07.08.2025 податківці надали роз'яснили платнику ПДВ, який проходить реорганізацію шляхом перетворення:

- якщо правонаступник протягом 10 робочих днів подає до контролюючого органу заяву на перереєстрацію за правилами ст.183 ПКУ та Положення № 1130, проводиться перереєстрація платника ПДВ із збереженням усіх прав та обов'язків платника ПДВ. Дата первинної ПДВ-реєстрації не змінюється (п. 4.2 розд. IV Положення № 1130).

- якщо заяву не подано в строк, контролюючий орган анулює ПДВ-реєстрацію правонаступника за ст. 184 ПКУ — незалежно від того, чи змінюється у нього основний вид діяльності.

Зауважте, що обраховувати 10-денний строк потрібно від дати держреєстрації новоутвореної юрособи.

Оподаткування ПДВ операцій з ввезення зворотної тари

Європейська Бізнес Асоціація звернулась до ДПС з запитом щодо застосування п.189.2 ПКУ до операцій з ввезення зворотної тари у митному режимі тимчасового ввезення.

Згідно з листом ДПС №22396/6/99-00-21-03-02-06 від 01.08.2025 якщо умовами договору тара визначена як зворотна (заставна), її вартість не включається до бази оподаткування ПДВ. Якщо ж **протягом 12 календарних місяців** з моменту надходження на митну територію України таку тару не повернуто відправнику, вона визнається товаром, операція з постачання якого відбулась з першого дня, наступного за сплином вказаного терміну.

З зв'язку з цим отримувач такої зворотної тари зобов'язаний включити до бази оподаткування ПДВ її вартість у звітному періоді, на який припадає такий термін.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Строк амортизації вживаних основних засобів

Головне управління ДПС у Чернівецькій області [інформує](#): при встановленні строку амортизації придбаних або безоплатно отриманих основних засобів, що були у використанні, підприємство має орієнтуватися на мінімальні строки, визначені п.п. 138.3.3 п. 138.3 ст. 138 ПКУ.

Якщо в бухгалтерському обліку визначений строк корисного використання:

- менший за встановлений ПКУ мінімальний строк – у податковому обліку застосовується мінімальний строк із ПКУ;
- дорівнює або перевищує мінімальний строк із ПКУ – у податковому обліку використовується строк, зазначений у бухгалтерському обліку.

Строк експлуатації об'єкта ОЗ встановлюється підприємством у розпорядчому акті при зарахуванні на баланс, згідно з п. 23 НП(С)БО 7 «Основні засоби».

Нерезидент придбав інвестиційний актив у іншого нерезидента: порядок звітування

У консультації з [категорії 102.16 ЗІР](#) податківці нагадали, що **нерезидент, який набуває право власності на інвестиційний актив**, визначений абз. 3 - 6 пп.«е» пп.141.4.1 ПКУ, у іншого нерезидента, який не має постійного представництва в Україні, зобов'язаний (абз.9 пп.141.4.2 ПКУ):

- утримати податок з прибутку від відчуження інвестиційного активу, виплаченого на користь іншого нерезидента, за ставкою в розмірі 15% та за його рахунок (якщо інше

не передбачено положеннями міжнародних договорів України з країною резиденції особи, на користь яких здійснюється виплата);

- задекларувати та перераховувати до бюджету України податок під час такої виплати.

Відповідно, такий нерезидент – покупець зобов'язаний не пізніше дати здійснення першої оплати за інвестиційний актив, що придбавається, стати на облік у контролюючому органі за місцезнаходженням української юридичної особи, акції, корпоративні права якої формують вартість інвестиційного активу, що є предметом такого правочину (абз.10 пп.141.4.2 ПКУ).

Після взяття на облік нерезидент – покупець подає Декларацію з податку на прибуток підприємств (у складі якої подає додаток ПН) за податковий (звітний) період, у якому таке придбання відбулося, без подання фінансової звітності.

Подати Декларацію можна в один із способів, визначених п.49.3 ПКУ: (а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою; (б) поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення; (в) засобами електронного зв'язку в електронній формі.

При цьому можна подати доповнення до Декларації, передбачене п.46.4 ПКУ, із поясненнями щодо операції з продажу або іншого відчуження інвестиційних активів іншому нерезиденту у довільній формі, із зазначенням про цей факт у спеціально відведеному місці в Декларації.

Негосподарські витрати та об'єкт оподаткування податком на прибуток

У консультації з [категорії 102.12 ЗІР](#) податківці нагадали, що об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток, який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства **відповідно до НП(С)БО або МСФЗ**, на різниці, які визначені відповідними положеннями ПКУ.

При цьому вони зазначили, що **витрати по окремих операціям, не пов'язаним з господарською діяльністю**, не враховуються при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств, оскільки виникають різниці, на які збільшується фінансовий результат до оподаткування.

До таких різниць, які «чистять» об'єкт оподаткування від окремих негосподарських операцій, податківці віднесли:

- різниці, пов'язані з операціями з невиробничими основними засобами (ст.138 ПКУ);
- різниці, передбачені підпунктами 140.5.9, 140.5.10, 140.5.14 ПКУ у разі надання безоплатної допомоги, зокрема, неприбутковим організаціям;
- різниці за окремими операціями з нерезидентами, що не мають ділової мети, згідно з вимогами підпунктів 140.5.1, 140.5.2, 140.5.4, 140.5.5-1, 140.5.6 ПКУ;
- різниці для невизнання витрат в операціях, пов'язаних з наданням неправомірної вигоди службовій особі (у тому числі службовій особі іноземної держави), згідно з вимогами підпунктів 140.6.1, 140.6.2, 140.6.3 ПКУ.

ЄДИНИЙ ПОДАТОК

Операції з ОВДП для платника єдиного податку (ІПК)

ДПС України у ІПК №4093/ІПК/99-00-04-03-03 від 29.07.2025 надала роз'яснення про операції з ОВДП для платника єдиного податку третьої групи (юридична особа).

Юридична особа на єдиному податку третьої групи може здійснювати придбання ОВДП (облігацій внутрішньої державної позики), якщо не є фінансовою установою та дотримується всіх вимог глави 1 розділу XIV ПКУ.

При цьому її оподатковуваний дохід включає всю суму, отриману при погашенні ОВДП, а саме:

- номінальна вартість ОВДП, що повертається,
- відсотки, сплачені емітентом.

Тобто дохід визначається як вся отримана сума, а не тільки різниця між погашенням і вартістю придбання. Дата отримання доходу – дата фактичного надходження коштів (готівкових або безготівкових) на рахунок єдинника. Особливостей щодо сплати податків з ОВДП для єдинників законодавством не передбачено.

Важливо: якщо операції з облігаціями наберуть регулярного характеру й будуть розцінені як фінансове посередництво, право на спрощену систему буде втрачено (пп. 6 п. 291.5.1 ПКУ).

Поворотна фінансової допомоги від нерезидента у платника ЄП (ІПК)

ДПС України надала ІПК №4100/ІПК/99-00-04-03-03 від 30.07.2025 щодо оподаткування поворотної фінансової допомоги від нерезидента для платника єдиного податку третьої групи.

ДПС роз'яснює, що якщо платник єдиного податку третьої групи отримав поворотну фінансову допомогу від нерезидента у валюті, така сума не включається до доходу, якщо вона повернута протягом 12 календарних місяців з дня її отримання.

У разі, якщо через дію Постанови НБУ № 18 (про обмеження валютних операцій у воєнний час) повернення такої допомоги нерезиденту неможливе у визначений термін, то:

- сума неповерненої допомоги включається до доходу платника єдиного податку наступного дня після спливу 12 календарних місяців з дати отримання;
- дохід визначається за офіційним курсом НБУ на дату отримання такої допомоги.

Внесення власних коштів на підприємницький рахунок ФОП - платника ЄП: податківці пом'якшують позицію

У листі ДПС №832/2/99-00-24-01-03-02 від 01.08.2025 податківці надали відповідь ВРУ та Мінфіну на досить болюче питання. Чи може розцінюватися внесення ФОП – платником ЄП власних коштів (особистих заощаджень) на поточний рахунок, відкритий для підприємницької діяльності, як дохід, що підлягає оподаткуванню єдиним податком?

Податківці зазначили, що такі кошти не включатимуться до доходу платника ЄП лише у двох випадках:

1. Якщо ФОП вносить на свій підприємницький рахунок готівку, яка на момент внесення уже була відображена у обліку і відповідно вже була включена до доходу платника ЄП. В такому разі в платіжній інструкції зазначається призначення платежу «*виручка за певний період*». При цьому сума коштів, внесених на поточний рахунок за певний період, не повинна перевищувати суму доходу, відображену в обліку за відповідний період.
2. До доходу ФОП - платника ЄП першої - третьої групи не включаються власні кошти, які внесені на підприємницький рахунок за умови, що такі кошти оподатковувалися під час їх нарахування (виплати) у порядку, визначеному ПКУ, та за наявності документів, які підтверджують сплату податків та зборів. Зокрема, але не виключно відомостей з Державного реєстру фізичних осіб - платників податків про джерела та суми нарахованого доходу, нарахованого (перерахованого) податку та військового збору, розрахункових документів тощо.

Зазначимо, що перший випадок не є новинкою. Податківці досить давно притримуються такої позиції в навіть виклали її у [ЗІР](#). А ось другий випадок демонструє певне «потепління» підходів податківців до даного питання, адже раніше подібні тези можна було бачити лише в поодиноких ІПК. Наразі ж це перетворилося в позицію ДПС, погоджену з Мінфіном.

ЄСВ

Відображення у звітності ЄСВ, донарахованого при перевірці

Податківці в консультації з [категорії 201.06.01 ЗІР](#) роз'яснили, як діяти страхувальнику, якщо за результатами перевірки контролюючим органом донараховано своєчасно не нарахований єдиний внесок за минулі періоди.

В такому випадку страхувальнику потрібно подати Додаток Д1 до Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Розрахунок).

При цьому суми донарахованого єдиного внеску відображаються у Додатку Д1 до Розрахунку у тому місяці звітного (податкового) кварталу, **в якому узгоджено такі донараховані суми.**

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

Відокремлений підрозділ за кордоном: подайте Заяву за формою № 20-ОПП

Юридична особа має повідомити про відокремлені підрозділи, які мають місцезнаходження на територіях інших країн, як про об'єкти, через які провадиться діяльність, шляхом подання Заяви за формою № 20-ОПП.

Подати таку Заяву слід до контролюючого органу за основним місцем обліку юридичної особи у паперовій формі протягом 10 робочих днів після створення, реєстрації відокремленого підрозділу (консультація з [категорії 116.11 ЗІР](#)).

ТРАНСФЕРНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Трансфертне ціноутворення за договором комісії (ІПК)

В ІПК 4213/ІПК/99-00-21-02-03 від 05.08.2025 податківці розглянули питання, чи є для комісіонера контрольованою операція продажу товару нерезиденту за договором комісії з комітентом-резидентом?

За висновками податківців:

- продаж за договором комісії **не є контрольованою операцією для комісіонера**, оскільки право власності переходить від комітента безпосередньо покупцю-нерезиденту, а у комісіонера відсутній перехід права власності;
- операції між резидентами (комітент ↔ комісіонер) не є контрольованими;
- для комітента експортна операція з пов'язаним нерезидентом може бути контрольованою за умови досягнення вартісних критеріїв;
- якщо операція визнається контрольованою, комітент відображає її у Звіті про контрольовані операції.

Втім, податківці зауважили, що суть операції важливіша за її форму. Контролюючий орган оцінює **фактичну поведінку сторін, функції, активи, ризики**. За суттю умов можливе перекваліфікування формального договору комісії у купівлю-продаж. Також перевіряється **ділова мета** операції.

Вплив «Замінної материнської компанії» на подання Звіту в розрізі країн (ІПК)

Ситуація: платник податків належить до міжнародної групи компаній (далі – МГК), материнська компанія якої зареєстрована та подає Звіт у розрізі країн МГК (далі - Звіт) у США. Водночас, у межах групи вторинне подання Звіту здійснюється компанією, яка зареєстрована у Румунії.

Питання: якщо материнська компанія офіційно призначить румунську компанію групи як «Замінну материнську компанію» (Surrogate Parent Entity) для цілей подання Звіту, чи достатньо для українського учасника МГК подати лише Повідомлення про участь у МГК (із зазначенням румунської «Замінної материнської компанії») без подання Звіту в Україні?

В ІПК №4301/ІПК/99-00-21-02-03 від 11.08.2025 податківці з цього приводу зазначили наступне:

- ПКУ не містить терміну «Замінна материнська компанія», а для цілей ст.39 ПКУ застосовується поняття «уповноважений учасник МГК» – учасник, уповноважений подавати Звіт від імені МГК.
- через те, що між Україною та США немає чинної угоди про автоматичний обмін інформацією (QCAA) станом на кінець 2024 року, у резидентів-учасників МГК

виникає обов'язок подати Звіт в Україні за фінансовий рік, який розпочався у період 01.01.2024–31.12.2024 (абз. 6 пп. 39.4.10 та п.53 підрозд.10 розд.ХХ ПКУ).

- звільнення від подання Звіту в Україні можливе за одночасного виконання умов пп. 39.4.10-1 ПКУ, зокрема якщо Звіт поданий **уповноваженим учасником МГК у юрисдикції, що має чинну QCAA з Україною та дотримано граничного строку подання**. Для Румунії Багатостороння угода СбС (МСАА) набрала чинності, тож QCAA між Україною та Румунією діє.
- якщо ж Звіт подано учасником у межах «local filing» за вимогами його місцевого законодавства, такий учасник не вважається «уповноваженим» у розумінні ПКУ, отже одна з умов пп. 39.4.10-1 не виконується і звільнення не застосовується. Тож Звіт треба подавати в Україні.

«Перейняті» при реорганізації заборгованості в Звіті про КО (ІПК)

Питання, яке розглянули податківці в ІПК №4302/ІПК/99-00-21-02-03 від 11.08.2025 наступне: чи потрібно правонаступнику включати до контрольованих операцій (далі - КО) і відображати у Звіті про КО суми заборгованостей, отримані за передавальним актом (роялті, тіло кредиту, відсотки, заборгованість за сировину/запчастини)?

Податківці зазначили, що критерієм тут має бути реальний вплив на об'єкт оподаткування.

Виходячи з цього, на дату приєднання суми кредиторської/дебіторської заборгованості, що перейшли правонаступнику, не визнаються КО і не відображаються у Звіті про КО за 2024 рік, за умови, що підприємство-правопопередник подало Звіт про КО і відобразило відповідні операції до затвердження передавального акта.

Якщо в наступних періодах ці операції впливають на об'єкт оподаткування правонаступника та будуть виконано пороги, передбачені пп. 39.2.1.7 ПКУ, вони стають контрольованими.

КОНТРОЛЬОВАНІ ІНОЗЕМНІ КОМПАНІЇ (КІК)

Заповнення Звіту про КІК та визначення «загального сукупного доходу» (ІПК)

В ІПК 4224/ІПК/99-00-24-03-03 від 05.08.2025 податківці зазначили, що показники, які наводяться у графах 22 та 28.3.1 Звіту про КІК, **не є тотожними**:

- у графі 22 зазначається сума доходу (виручки) КІК за звітний фінансовий рік;
- у графі 28.3.1 зазначається умова звільнення від оподаткування прибутку КІК, а саме: **«загальний сукупний дохід усіх контрольованих іноземних компаній однієї контролюючої особи із всіх джерел за даними фінансової звітності не перевищує еквівалент 2 мільйони євро на кінець звітного періоду»**.

Під час розрахунку загального сукупного доходу усіх КІК для цілей застосування звільнення, передбаченого пп.39-2.4.2 ПКУ, потрібно враховувати обсяг доходу всіх КІК однієї контролюючої особи з усіх джерел за даними показників неконсолідованої фінансової звітності кожної КІК, який, зокрема, включатиме дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи, інші доходи.

При цьому Звіт про фінансовий результат КІК, що є складовою її неконсолідованої фінансової звітності, складається відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, що застосовуються КІК.

ВАЛЮТНИЙ НАГЛЯД

НБУ запровадив чергові валютні пом'якшення

НБУ на своєму [сайті](#) повідомив про пом'якшення низки валютних обмежень, що пов'язано з набранням чинності постанови Правління НБУ від 5 серпня 2025 року № 95 "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18".

Основні зміни:

- Дозволено репатріацію дивідендів за 2023 рік.** НБУ надало змогу підприємствам переказувати за кордон дивіденди за 2023 рік у межах загального ліміту, що й надалі становить 1 млн євро в еквіваленті на місяць. Отже, в бізнесу з'явилася можливість частково репатріювати дивіденди за період діяльності, що розпочався з 1 січня 2023 року (а не з 1 січня 2024 року, як було).
- Розширено можливості для хеджування валютних ризиків, а саме:**
 - суб'єктам господарювання дозволено здійснювати з банками операції з продажу іноземної валюти за гривні на умовах "форвард" без поставки базового активу;
 - у юридичних осіб та ФОП з'явилася можливість купувати у банків іноземну валюту на умовах "форвард" з поставкою базового активу для хеджування ризику зміни курсу іноземної валюти за операціями з імпорту товарів.
- Запроваджено зміни щодо переказу валюти за кордон, а саме:**
 - надана можливість юридичним та фізичним особам повертати помилково переказані кошти в іноземній валюті, що були зараховані на їх рахунки;
 - резиденти – морські агенти отримали можливість переказувати кошти за кордон для повернення невикористаних коштів в іноземній валюті, отриманих від судовласників-нерезидентів або інших довіритель.
- Запроваджено кроки для підтримки ювелірної галузі.** За дотримання низки умов та в межах встановлених обсягів юридичні особи та ФОП, що здійснюють господарську діяльність у сфері продажу ювелірних виробів, можуть купувати банківські метали за безготівкову гривню.
- Уніфіковано підходи до регулювання зовнішніх позик.** Зміни стосуються кредитів, наданих пулом іноземних кредиторів, до якого входить міжнародна фінансова організація (МФО). Підприємства отримають можливість обслуговувати та погашати такі кредити не лише на користь МФО, а й на користь інших учасників кредитного пулу, якщо вони є першокласними іноземними банками з рейтингом не нижчим за "А". Крім того, передбачено надання дозволу на переказ коштів з України для задоволення регресних вимог іноземних гарантів, поручителів і страховиків, які вже сплатили зобов'язання резидента-позичальника за такими позиками.
- Продовжено стимулюючу валютну лібералізацію, зокрема:**

- репатріація дивідендів тепер входить до інвестліміту;
- бізнес, що підтримує ЗСУ фінансово, отримує можливість транскордонних переказів понад ліміти;
- дозволено конверсію боргу резидента-позичальника за зовнішнім кредитом у внесок нерезидента до статутного капіталу цього резидента.

Зазначимо, що більшість змін набрали чинності з 6 серпня 2025 року, частина – з 7 серпня 2025 року.

ЗЕД-пеня у період воєнного стану при наявності форс-мажору

Податківці повідомили ([категорія 112.05 ЗІР](#)), що пеня за порушення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів у період запровадження воєнного стану в Україні не нараховується за умови отримання сертифікату про наявність форс-мажорних обставин від Торгово-промислової палати України (далі – ТПП) чи регіональної ТПП із зазначенням періоду дії таких обставин.

При цьому наявність сертифіката ТПП про форс-мажор **не є безумовною підставою для звільнення платника від відповідальності**.

Під час документальної перевірки податківці також оцінюватимуть :

- реальність, надзвичайність та невідворотність обставин;
- фактичний вплив обставин на можливість виконання договірних зобов'язань, як резидентом так і нерезидентом України.

Загального посилання на запровадження воєнного стану в Україні, недостатньо. У сертифікаті повинно бути чітко вказано, як саме обставини вплинули на неможливість виконання зовнішньоекономічної операції за конкретним договором і протягом якого терміну тривали такі обставини.

ІНШЕ

Первинні документи: зміна підходу

Певні зміни підходу до первинних документів передбачено у [проекті](#) Закону «Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”». За задумом законотворців буде дозволено **визнавати первинні документи дійсними за наявності підпису лише однієї сторони (виконавця послуги або орендаря)** при здійсненні господарських операцій з постачання послуг, якщо інше не визначено умовами договору.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

Як забезпечити своєчасну реєстрацію ПН постачальниками

Своєчасна реєстрація податкових накладних (ПН) постачальниками є критично важливою для покупців, оскільки будь-які затримки можуть спричинити втрату права на податковий

кредит і додаткові штрафні санкції. Щоб запобігти подібним ситуаціям, покупцям варто врахувати такі рекомендації при складанні договорів:

1. **Передбачте зобов'язання щодо відшкодування збитків.** Обов'язково вкажіть у договорі, що постачальник відповідає за всі збитки покупця, які виникають через несвоєчасну реєстрацію ПН або розрахунків коригування (РК) у Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН). Це можуть бути витрати, пов'язані зі штрафами або втратою податкового кредиту.
2. **Запровадьте договірні штрафні санкції.** Рекомендується встановити в договорі конкретний штраф за кожен день прострочення реєстрації податкових документів. Незважаючи на неоднозначну судову практику щодо стягнення таких санкцій, сама їхня наявність стимулює постачальника виконувати свої зобов'язання належним чином.
3. **Узгодьте чіткі терміни реєстрації ПН/РК.** Особливо важливо прописати конкретні строки складання та реєстрації ПН чи РК, якщо операції мають нестандартний характер (наприклад, при розстрочці платежу чи постачанні частинами). Такі строки можна фіксувати безпосередньо у тексті договору або в окремому додатку-графіку.

Чітко визначені умови та відповідальність у договорах щодо своєчасної реєстрації ПН значно зменшують ризики фінансових втрат для покупця та сприяють ефективній взаємодії між сторонами договірних відносин.

ОГЛЯД СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Працевлаштування осіб з інвалідністю та наслідки помилок у звітності

Питання виконання нормативу працевлаштування осіб з інвалідністю та стягнення санкцій за його недотримання піднімалося у попередніх наших публікаціях.

Сформована за попередні роки судова практика свідчила про відсутність підстав для притягнення до відповідальності роботодавця, якщо він вжив необхідних заходів по створенню для них робочих місць, в повному обсязі проінформував відповідні установи, але фактично не працевлаштував особу з інвалідністю з причин, незалежних від нього.

Тим більше відповідальність виключалася у разі фактичного працевлаштування осіб з інвалідністю, помилково не відображених у звітності.

Однак з 06 листопада 2022 року Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю визначає факт невиконання нормативу та розраховує санкції в автоматизованому режимі.

Це обумовило виникнення нового погляду Верховного Суду на ситуацію щодо відповідальності за невиконання нормативу.

Так, розглянувши чергову справу за позовом Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю до роботодавця, який фактично виконав норматив, але припустився помилок у поданій звітності, Верховний Суд зазначив про наступне.

Якщо роботодавець подав звітність з помилками та не уточнив звітність до 10 березня, Фонд має всі підстави вважати, що норматив не виконано, і накласти санкції.

Суд підкреслив, що відповідальність за повноту, достовірність і своєчасність подання інформації до реєстрів покладається на роботодавця як джерело такої інформації.

Несвоєчасне виправлення помилок у звітності є ризиком роботодавця і не звільняє його від сплати санкцій, навіть якщо фактичні обставини не відповідали поданій звітності.

Суд може врахувати, чи вживав роботодавець заходів для виправлення звітності до моменту накладення санкцій, а не переглядати результат автоматизованого аналізу даних державних реєстрів.

Застосування санкцій також не залежить від того, чи проведена перевірка Держпраці та чи підтверджено перевіркою порушення.

Справа направлена на новий розгляд, а отже остаточно не вирішена, однак демонструє нові, не надто лояльні, підходи Верховного Суду у подібних категоріях спорів.

З огляду на таке, радимо роботодавцям звертати особливу увагу на:

- важливість коректного заповнення звітності з ЄСВ і ПДФО в розрізі осіб з інвалідністю, а у випадку допущення помилок – їх оперативне усунення до виставлення санкцій;
- необхідність вчасної перевірки наявності розрахунку санкцій у електронному кабінеті на веб порталі ПФУ;
- у разі виявлення помилок у звітності після виставлення розрахунку санкцій – необхідність виправити їх до 31 березня року, наступного за звітним.

З повним текстом постанови Верховного Суду у справі № 280/3642/23 від 24 квітня 2025 року можна ознайомитись за посиланням:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/126854551>

ТЦ: неналежні джерела інформації щодо зіставних операцій

Верховний Суд в постанові від 08.05.2025 року у справі [№420/22108/21](#) поставив крапку в цікавому спорі між платником податків і органом ДПС з питань трансфертного ціноутворення.

Початок спору доволі тривіальний: податковий орган повів перевірку з питань трансфертного ціноутворення та не прийняв обґрунтування ціни в контрольованій операції платника і, відповідно, здійснив donaraxування.

По суті податківці обрали той самий метод, що і платник - метод порівняльної неконтрольованої ціни. Але, на відміну, від платника податків для побудови діапазону цін органом ДПС обрано інформацію щодо **зовнішніх** зіставних операцій, оскільки за результатами перевірки начебто встановлена наявність суттєвих відмінностей між умовами **внутрішніх** неконтрольованих операцій платника податків та умовами КО.

При цьому, застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни з використанням зовнішніх операцій, здійснених іншими особами, було проведене контролюючим органом на підставі досліджень на загальну тему: «Дослідження ринку перевалювання товарів агропромислового призначення в портах України 2014-2018 роках». Це дослідження начебто було замовлено податковим органом у консалтинговій агенції «УкрАгроКонсалтинг», державного підприємства «Укрпромзовнішекспертиза», консалтинговій компанії «БІЗНЕС ФОРМАТ».

Втім, судом було з'ясовано, що податковий орган наведене дослідження не замовляв. Замовником була третя особа, яка для своїх цілей потребувала такого дослідження. При

досліджені первинні документи компаній, зазначених в дослідженні, не використовувалися, а дослідники керувалися загальною інформацією, яка була їм доступна.

В подальшому судом була призначена експертиза, але експерт дійшов висновку, що виходячи **з недостатності інформації в акті перевірки та у матеріалах** справи щодо характеристики послуг, кількісних показників та об'ємів операцій в компаніях, обраних контролюючим органом як співставні, **неможливо здійснити дослідження співставлення з характеристиками аналогічних послуг платника податків**.

Тобто, інформація в дослідженні, яке взяв за основу контролюючий орган для своїх негативних висновків в акті перевірки, виявилася дуже узагальненою, без ідентифікаційних даних, які можна було б реально порівняти та дослідити.

Натомість, відібрані платником податків неконтрольовані операції як потенційно зіставні (внутрішнє співставлення) мали найкращі ознаки зіставності на підставі аналізу конкретних п'яти факторів зіставності.

Як наслідок, суди першої та апеляційної інстанції не прийняли заперечення податкового органу до вибірки платника податків та обґрунтовано вказали, що джерела інформації, що використовувалися контролюючим для встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу "витягнутої руки", є такими, що не відповідають вимогам п.п.39.5.3.1 статті 39 ПК України, оскільки,

- не отриманні безпосередньо контролюючим органом;
- наведена у них інформація отримана з невідомих джерел, які неможливо перевірити,
- така інформація не є загальнодоступною, що є неприпустимим у спірних правовідносинах.

Верховний Суд повністю погодився з висновками судів попередніх інстанцій та відхилив касаційну скаргу податкового органу.

Таким чином, суди підтвердили те, що органам ДПС недостатньо просто не погоджуватися з джерелами інформації, що використані платником податків, його підходами та методами; податковий орган повинен не просто сам використовувати джерела інформації, що є надійними та достовірними, а також довести, що такі джерела дають можливість отримати вищий рівень зіставності комерційних та фінансових умов операцій, ніж це було зроблено платником податків.

КОНТАКТИ

КЛІЄНТСЬКИЙ СЕРВІС

tetiana.potapenko@keynas.com

+38 (067) 468 36 20

ПОДАТКИ ТА ОБЛІК

sergii.kucherenko@keynas.com

ПРАВО

maksim.zhukov@keynas.com

ТЦ

svitlana.matuzova@keynas.com

04119 Україна, м. Київ,
вул. Білоруська, буд. 36А, оф. 298

+ 38 (067) 501 28 28

+ 38 (044) 299 95 06

+ 38 (044) 299 96 06

info@keynas.com

www.keynas.com

www.tagalliances.com